

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Бабаджян Гаяне Бабаджанівни

(ПІБ)

на тему «Правове забезпечення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності»

на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю **081 Право**

Дисертаційне дослідження виконане під науковим керівництвом професора кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права факультету міжнародної торгівлі і права Державного торговельно-економічного університету д.ю.н., доцента Гончаренко О.М.

Актуальність теми дисертації. Феномен саморегулювання, який означає самостійне врегулювання власної діяльності учасниками відносин, яскраво проявляється при здійсненні господарсько-торговельної діяльності (далі - ГТД), яка є найбільш доступним та визначальним видом діяльності для різноманітних груп населення в умовах вільної ринкової економіки. Саморегулювання господарсько-торговельної діяльності являє собою один із способів правового регулювання поряд із державним регулюванням та співрегулюванням. Суб'єкти господарювання ГТД часто звертаються як до нормативного (у договорах, звичаях торгівлі тощо) так і інституційного (саморегулювнні організації, товарні біржі) саморегулювання, однак останнє недостатньо законодавчо визначене, тому часто виникають проблеми щодо меж державного регулювання та саморегулювання у діяльності таких суб'єктів. Крім того, динамічний розвиток цифрової торгівлі призвів до розвитку нових видів та форм саморегулювання, що часто носять негативний характер та призводять до порушення прав споживачів. З огляду на важливість саморегулювання як для самих суб'єктів господарювання ГТД так і побудови ефективного врядування актуальним є вивчення його особливостей, а також стану його правового забезпечення, і надання пропозицій щодо удосконалення.

Під час проведення дисертаційного дослідження були проаналізовані роботи вітчизняних та зарубіжних учених. Саморегулювання ГТД є проблематикою, яка потребує активних наукових досліджень з огляду на новітні підходи щодо цифровізації торгівлі, актуалізації питань етичності товарів та надання послуг, закріплення євроінтеграційного вектору та подолання наслідків російської агресії.

Отже, правове забезпечення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності є актуальним дослідженням, направленим на застосування удосконалення регулювання ГТД. Зазначене обумовило визначення її мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження.

Викладене свідчить про актуальність обраної теми, а також про доцільність

її розгляду у рамках окремого монографічного дослідження.

Новизна дослідження та отриманих результатів. Наукова новизна дисертаційного дослідження Бабаджанян Г.Б. розкрита на стор. 19-22 рукопису. Дисертаційне дослідження є першим у науці господарського права дослідженням правового забезпечення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності, в якому:

вперше дано визначення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності; доведено що саморегулювнi організації (СРО) можуть бути створені в будь якій організаційно-правовій формі;

удосконалено: розуміння обмеження саморегулювання господарської діяльності, які можуть стосуватися форми та засобів здійснення господарсько-торговельної діяльності; узагальнення щодо взаємодії державного регулювання торговельної діяльності та саморегулювання; підходи до розуміння принципів КСВ у ГТД; розуміння співвідношення державного регулювання, приватного регулювання та саморегулювання у аспекті електронної (цифрової) торгівлі;

дістало подальшого розвитку: науковий підхід щодо визначення ознак СРО, конкретизації засобів саморегулювання, визначення видів саморегулювання ГТД; узагальнення щодо співвідношення розвитку ідей сталого розвитку, соціальної відповідальності та впровадження актів поведінки саморегулювних організацій, етичних кодексів, статутів, кодексів пр актик, доброї практики; поняття етичного кодексу як саморегулювального засобу комунікації між представниками, учасниками ринку та органами державної влади, споживачами товарів та послуг.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає у виробленні концептуального підходу до розуміння саморегулювання ГТД, його поняття, ознак, видів, засобів, а також особливостей його правового забезпечення, формулюванні авторських дефініцій понять «саморегулювання ГТД», «саморегулювна організація ГТД», визначення особливостей саморегулювання у електронній (цифровій) торгівлі, побудові наукових класифікацій щодо обмеження саморегулювання ГТД, засобів саморегулювання ГТД, зіставлення державного регулювання, приватного регулювання та саморегулювання у аспекті у електронній (цифровій торгівлі), визначення ознак СРО ГТД та інших, дослідженні міжнародного досвіду саморегулювання ГТД, а також надання пропозиції щодо подальшого розвитку правового забезпечення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності.

Практичне значення одержаних результатів Закріплені в дисертаційному дослідженні висновки та рекомендації можуть бути використані у:

науково-дослідній роботі – при формуванні комплексного підходу у визначенні правових засад саморегулювання господарсько-торговельної діяльності та формування пропозицій до законодавства. Бабаджанян Г.Б. брала участь у виконанні науково-дослідної теми кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права Державного торговельно-економічного університету «Правове регулювання цифрової економіки» (державний реєстраційний номер: 0121U110717) (I квартал 2021р.- IV квартал 2025р.), про що була видана Довідка ДТЕУ №504/204 від 19.02.2024 року;

– **правотворчій діяльності** – як теоретико-методологічне підґрунтя для посилення ролі та розвитку саморегулювання суб'єктів господарювання, прийняття законодавчих та інших правових актів;

– **правозастосуванні** – при обґрунтуванні правових позицій в судових рішеннях, предметом спору в яких є відносини, що пов'язані із застосуванням законодавства у сфері правового забезпечення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності.

– **освітньому процесі** – при підготовці відповідних розділів підручників і навчальних посібників, програм, методичних розробок з навчальних дисциплін «Господарське право», «Конкурентне право», «Комерційне право»;

– **практичній діяльності СРО та органів державної влади** – при визначенні завдань та функцій діяльності СРО та збалансування контрольних повноважень, про що свідчать Довідки від Адвокатського об'єднання «СПАС» (№08/24 від 01.02.2024 року), Адвокатського об'єднання ВЗ та ПАРТНЕРИ (№03/10/24 від 02.01.2024 року), Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine) (№ 0876 від 19.02.2024 року).

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і круглих столах: матеріали круглого столу «Правове забезпечення соціально орієнтованої економіки», (Київ, 27 квітня 2021 року); міжнародна науково-практична конференція «Глобалізаційні виклики розвитку національних економік», (Київ, 19 жовтня 2021 р.); міжнародна науково-практична конференція «Правове регулювання суспільних відносин в умовах сталого розвитку», (Київ, 10 грудня 2021 р.); міжнародна науково-практична конференція «Економіка, фінанси, облік і право в умовах сучасних викликів» (Полтава, 21 жовтня 2022 р.); всеукраїнський круглий стіл «Правове регулювання цифрової економіки: нові виклики та можливості», (Київ, 08 червня 2023 року); перша всеукраїнська науково-практична конференція «Економіка, менеджмент і бізнес-адміністрування в системі транскордонного співробітництва», (Черкаси, 23 червня 2023 року); міжнародна науково-практична конференція «Кращі практики розбудови європейських студій в умовах російської збройної агресії», (Київ, 20-21 жовтня 2023 року).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права Державного торговельно-економічного університету:

- **«Правове регулювання цифрової економіки»**, номер державної реєстрації 0121U110717, термін виконання **I квартал 2021р.- IV квартал 2025р.** Особистий внесок здобувача: опубліковано 5 статей у фахових виданнях, із них 1 у журналі, що індексується у міжнародній науковометричній базі даних Scopus, 9 доповідей та тез на конференціях.

Відповідність дисертації вимогам, що представляються до дисертацій на здобуття ступеня доктор філософії.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачкою

завдання виконані повністю, загальної мети дослідження досягнуто. Ключові положення та висновки дисертації характеризуються достатнім рівнем наукової новизни та практичної значущості. Структура та обсяг роботи відповідають встановленим вимогам. Наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані, аргументовані, апробовані та репрезентовані на міжнародних і національних науково-практичних заходах. У публікаціях здобувачки відображені ключові положення дисертаційного дослідження. Зазначене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Бабаджанян Гаяне Бабаджанянівни за темою «Правове забезпечення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності» відповідає вимогам, що представляються до дисертацій на здобуття ступеня доктор філософії.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ
Наукові праці, в яких опубліковані наукові результати дисертації:

1. Гончаренко О., Бабаджанян Г. Правове регулювання використання цифрових технологій у господарській діяльності. Юридичний бюлетень. 2020. № 12. С. 54-61. (особистий внесок здобувача – пошук матеріалу, підготовка проекту статті).

2. Бабаджанян Г. Договір купівлі-продажу товарів: загальні обмеження саморегулювання. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2021. № 1. С. 54-62. Серія. Юридичні науки. DOI: [https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021\(114\)06/](https://doi.org/10.31617/zt.knute.2021(114)06/).

3. Babadzhanian, H. The concept of self-regulation of economic and trade activities. Entrepreneurship, Economy and Law. 2022. №1, 11–16, DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2022.1.02>.

4. Bakalinska O., Honcharenko O., Kaptsova T., Babadzhanian H. Advocacy of Competition in the World and Ukraine: Comparative Characteristics. Access to Justice in Eastern Europe. 2022. 4 (16). 145-158. DOI <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.4-n000428>. Scopus. (особистий внесок здобувача – пошук матеріалу, підготовка проекту статті).

5. Бабаджанян Г. Саморегулювання роздрібної торгівлі в мережі інтернет. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. №2. С. 224-228. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/51>

6. Бабаджанян Г. Саморегулівні організації у господарсько-торговельній діяльності. Прикарпатський юридичний вісник. 2023. Випуск 4 (51). С. 20-26. DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v4.2023.4>

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати:

1. Бабаджанян Г. Вільна конкуренція при соціально розвиненій економіці. Правове забезпечення соціально орієнтованої економіки. Матеріали круглого столу. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 27 квітня 2021 року. С. 10-12. URL <https://knute.edu.ua/file/MzEuMQ==/948816d6891df459e5c17b5eaae4261df>

2. Бабаджанян Г. Торгово-промислова палата як інститут правової допомоги підприємцям. Глобалізаційні виклики розвитку національних економік: тези

доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ, 19 жовтня 2021 року. С. 90-92. URL. <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/7691/document.pdf#page=90>

3. Бабаджанян Г. Скасування Господарського кодексу: міф чи реальність сьогодні? Правове регулювання суспільних відносин в умовах сталого розвитку: матеріали X Міжнародної наук. практ. конф. КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ, 10 грудня 2021 року. С. 237-240 URL. <http://lawconf.kpi.ua/conf2021/paper/view/25377>.

4. Бабаджанян Г., Красновська Є., Шопперт Я. Реакція ЮНІСЕФ на пофномасштабну війну в Україні. Економіка, фінанси, облік і право в умовах сучасних викликів: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Полтава, 21 жовтня 2022 року. ЦФЕНД. С.101-102 (надання матеріалів, нагляд та керівництво за написанням тез, перевірка та схвалення остаточного варіанту тез);

5. Бабаджанян Г., Ущипівська А., Назарова М. Застосування етичних кодексів в умовах розвитку цифрової економіки. Всеукраїнський круглий стіл. «Правове регулювання цифрової економіки: нові виклики та можливості». Держ. торг.-екон. ун-т м. Київ. 08 червня 2023 року. С. 9-12 URL. <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/1aae585307885a4abc7734a81aba2532.pdf> (надання матеріалів, нагляд та керівництво за написанням тез, перевірка та схвалення остаточного варіанту тез);

6. Бабаджанян Г., Сбехат І. Застосування етичних кодексів міжнародними компаніями у сфері торгівлі. Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіка, менеджмент і бізнес-адміністрування в системі транскордонного співробітництва». «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова», м. Черкаси, 23 червня 2023 року. С. 61-64. (надання матеріалів, нагляд та керівництво за написанням тез, перевірка та схвалення остаточного варіанту тез);

7. Бабаджанян Г., Коваленко В. Саморегулювання як альтернативний спосіб захисту прав інтелектуальної власності в період дії воєнного стану. Крайні практики розбудови європейських студій в умовах російської збройної агресії: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. м. Київ, 20-21 жовтня 2023 року. С. 13-15. URL. <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/ba77e4650ee3269072ba9f97fcfd4568.pdf> (надання матеріалів, нагляд та керівництво за написанням тез, перевірка та схвалення остаточного варіанту тез);

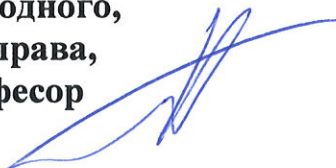
ВИСНОВОК: Розглянувши дисертацію *Бабаджанян Гаяне Бабаджанівни* на тему «Правове забезпечення саморегулювання господарсько-торговельної діяльності» та наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях із співавторами, а також за результатами публічної презентації результатів наукових досліджень на кафедрі міжнародного, цивільного та комерційного права встановлено, що робота актуальна, являє

собою самостійно виконану наукову працю, має наукову новизну та практичну цінність.

Всі ідеї, наукові концепції та матеріали наукових досліджень розроблені та виконані здобувачем особисто, не містять текстових запозичень інших авторів без посилання на джерело. Всі публікації та дисертаційна робота виконані Бабаджанян Гаяне Бабаджанівною із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Дисертаційна робота на здобуття ступеня доктор філософії відповідає вимогам, визначеним наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 та Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

**Голова засідання кафедри
завідувачка кафедри міжнародного,
цивільного та комерційного права,
доктор юридичних наук, професор
23.02.2024**

Наталія МАЗАРАКІ

